

РОЗДІЛ 1. ІНТЕГРАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ

УДК 330.3(477.82)

ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ НА ПОЧАТКУ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

В. І. ПАВЛОВ

У статті наведена оцінка тенденцій соціально-економічного розвитку Волинської області на початку світової кризи.

In the article the estimation of socio-economic progress of the Volinskoy area trends is resulted at the beginning of world crisis.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток, фінансова криза, промислове виробництво.

Сталий просторовий соціально-економічний розвиток будь-якої території можливий за умов такого функціонування її господарського комплексу, коли одночасно забезпечуються: по-перше, задоволення зростаючих матеріальних і духовних потреб, а також підвищення життєвого рівня населення; по-друге, раціональне й екологобезпечне господарювання та високоефективне використання природних ресурсів і, по-третє, підтримання сприятливих природно-екологічних умов життєдіяльності та збереження, відтворення і примноження якості навколишнього середовища та природо-ресурсного потенціалу матеріального виробництва.

До початку фінансової кризи Волинська область динамічно розвивалася упродовж першого півріччя 2008 року. Однак, кризові явища, що охопили й Україну, мали негативний вплив і на економіку області, що відобразилося на показниках розвитку у II півріччі звітного року (табл. 1). Зокрема, за січень – листопад 2008 року у порівнянні з відповідним періодом 2007 року спад обсягу виробництва промислової продукції

становив 5,2 відсотка (за січень – травень 2008 року приріст становив 29,9 відсотка).

Спад обсягів промислового виробництва за січень-листопад 2008 року зумовлений зменшенням обсягів виробництва продукції підприємствами переробної галузі (-5,6%), у тому числі: машинобудування, якому належить майже половина загальнообласного обсягу (-13,6%), легкої промисловості (-10,5%), целюлозно-паперового виробництва та видавничої діяльності (-42,4%), з виробництва харчових продуктів та напоїв (-0,3%), не задовільним відшкодуванням податку на додану вартість підприємствам-експортерам, втратою ринків збуту, низькою конкурентоспроможністю та якістю продукції, недостатньою інноваційною активністю підприємств.

Таблиця 1

**Динаміка макроекономічних показників розвитку
Волинської області за 2002 - 2008 роки
(у відсотках до попереднього року)**

Показники	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 (11 місяців)
Темп приросту реальної валової доданої вартості	4,2	2,6	22,2	1,6	2,7*	4	х
Темп приросту реального валового регіонального продукту	х	х	19	3,7	3,5	11,8	х
Приріст промислової продукції	11,9	22,2	22,5	21,9	19,2	43,7	-5,2
Приріст сільського сподарського виробництва	0,9	-0,9	10	0,1	-2,9	3,1	2,5
Темп приросту інвестицій в основний капітал	12,2	11,4	26,9	-8	37,9	32,8	0,1 (9 міс.)
Приріст реальних наявних доходів населення	18,7	17,4	22,2	38,7	14,6	7,1**	х
Приріст експорту товарів	-13,3	38,3	33,1	4,6	19,7	25,6	27,5 (10 міс)
Індекс інфляції, %	-0,6	5,8	12,9	9,1	9,6	15,1	18,8
Рівень безробіття (економічно активного населення у віці 15 - 70 р., за методологією МОП), %	9,5	11,8	10,8	8,9	8,8	8,1	х

У листопаді 2008 року промислові підприємства області, порівняно з листопадом 2007 року, зменшили обсяги виробництва продукції на половину, порівняно з жовтнем 2008 року - на 5,5 відсотка. За січень-листопад 2008 року у цілому по області валової сільськогосподарської продукції вироблено на загальну суму 2820,4 млн. грн., що на 2,5 відсотка більше, порівняно з січнем-листопадом 2007 року. Виробництво продукції тваринництва збільшено на 1,4 відсотка, рослинництва - на 3,5 відсотка. Сільгоспвиробники області зібрали рекордний за останні чотири роки урожай зернових культур.

Будівельними підприємствами області за січень - листопад 2008 року виконано підрядних робіт власними силами на 745 млн. грн., що у порівнянних цінах становить 82,6 відсотка до січня - листопада 2007 року. На протязі 2008 року на реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг спрямовано 253,8 млн.грн., у тому числі, 231,8 млн.грн. - з державного бюджету, 16,7 млн.грн. - з місцевих бюджетів.

Загальна мережа автомобільних доріг загального користування області нараховує 6198,3 км, з них доріг місцевого значення - 5445,7 км, а це майже 90 відсотків. Всі ці дороги використовуються при формуванні транспортної мережі і відповідно потребують певних видів ремонтів для забезпечення безпечних умов перевезення пасажирів.

За січень-жовтень 2008 року зовнішньоторговельний оборот товарами становив 1,6 млрд.дол. США, що на 39,7 відсотка більше, ніж за аналогічний період 2007 року. Однак, у жовтні 2008 року експортні поставки порівняно з вереснем 2008 року зменшилися на 14,3 відсотка, імпорتنі надходження скоротилися на 41,2 відсотка. Очікується, що у грудні 2008 року ситуація на зовнішньому ринку не поліпшиться.

Виявлено, що інвестиції в основний капітал за січень - вересень 2008 року зросли порівняно з відповідним періодом 2007 року на 0,1 відсотка (за січень - березень 2008 року - на 52,4 %, за січень - червень 2008 року - на 8,3 %) і становили 2,2 млрд. гривень. Основним джерелом інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій - 51,1 відсотка усіх освоєних обсягів. Станом на 01.10.08 надійшло

420,5 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, у розрахунку на одного жителя по області - 406,5 дол. США.

За 2008 рік до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 767 млн. грн., що на 34,7 відсотка більше проти 2007 року і становило 102,1 відсотка до запланованого. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування за січень – листопад 2008 року становив 94,1 млн грн. збитку (за січень – жовтень 2008 року - 406,8 млн. грн. прибутку).

Відомо, що підприємництво у різних формах виступає як невід’ємна частина сучасного суспільного процесу, як фактор і рушійна сила економічного процесу. При цьому питома вага продукції, робіт і послуг, реалізованих малими підприємствами у 2007 році, у загальнообласному обсязі становила 4,6 відсотка (по Україні - 4,4 %). Відповідно до Регіональної Програми розвитку малого підприємництва на 2007 - 2008 роки на реалізацію програмних заходів у 2008 році передбачено в обласному бюджеті 670 тис. грн., які повністю використані за призначенням.

Цінова ситуація на Волині відтворювала загальні тенденції, що склалися в цілому по Україні. У межах наданих повноважень регіональним органам влади вживалися заходи щодо посилення контролю за формуванням цін і тарифів з метою запобігання необґрунтованого їх зростання та попередження обрахунків споживачів. Завдяки вжитим антиінфляційним заходам індекс інфляції за січень-листопад 2008 року по області становив 118,8 відсотка (в Україні – 119,8%). Енергозбереження було і залишається пріоритетом розвитку регіону. Протягом січня-вересня 2008 року на виконання завдань Комплексної програми енергозбереження області на 2007-2010 роки впроваджено 1025 заходів (за відповідний період 2007 року – 743 заходи). На реалізацію енергозберігаючих заходів використано 104 млн.гривень. Економія паливно-енергетичних ресурсів становила 79,8 тис. тонн умовного палива (за відповідний період 2007 року - 23,3 тис. тонн умовного палива), вартість яких 41 млн.гривень.

Населенню області через споживчий ринок за усіма каналами за січень – листопад 2008 року реалізовано

споживчих товарів на суму 8,3 млрд. грн., що на 19,1 відсотка більше проти січня – листопада 2007 року, з них оборот підприємств ресторанного господарства становив 287,5 млн. гривень.

Слід зазначити, що в області проводиться вагома робота щодо охоплення незайнятого населення активними заходами сприяння зайнятості, пом'якшення професійно-кваліфікаційного дисбалансу між попитом та пропозицією робочої сили, інформаційного забезпечення населення з питань зайнятості.

В питаннях пом'якшення професійно-кваліфікаційного дисбалансу між попитом та пропозицією робочої сили перевага надавалась роботі в молодіжному середовищі. За січень – листопад 2008 року створено понад 24,7 тис. нових робочих місць, що становить 123,5 відсотка до річного завдання Програми.

Доведено, що середньомісячна заробітна плата штатних працівників області зросла за січень – листопад 2008 року до відповідного періоду 2007 року на 38,1 відсотка і становила 1368 гривень. Упродовж 2008 року в регіоні забезпечувалися вищі, ніж в середньому по Україні, темпи зростання реальної заробітної плати. Показники середньомісячної заробітної плати штатних працівників у 2007 – 2008 році представлені у табл. 2.

Забезпечення своєчасної виплати заробітної плати та погашення заборгованості з неї перебувало на постійному контролі місцевих органів влади. Сума заборгованості із виплати заробітної плати в економічно активних підприємствах області є найменшою в абсолютному вимірі серед регіонів України.

Продовжувалася робота, спрямована на соціальний захист населення, охорону здоров'я, розвиток освіти, культури та мистецтва. Так, діяльність закладів охорони здоров'я області направлена на підвищення якості та доступності медичного обслуговування населення; розвиток сімейної медицини; покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я.

Робота закладів освіти спрямовувалась на виконання Указів Президента України щодо реформування галузі.

Таблиця 2

**Показники середньомісячної заробітної плати
штатних працівників у розрізі районів та міст
Волинської області (грн.)**

Назва районів і міст	2007 рік	2008 рік, очікуване	2009 рік, прогноз	2009 рік у % до 2008 року
Володимир-Волинський	770,08	1070	1190	111,2
Горохівський	729,32	1020	1130	110,8
Іваничівський	756,52	1030	1145	111,2
Камінь-Каширський	785,38	1040	1155	111
Ківерцівський	870,33	1160	1290	111,2
Ковельський	706,76	1050	1165	110,9
Локачинський	806,81	1140	1265	110,9
Луцький	981,36	1324	1470	111
Любешівський	732,68	1074	1190	110,8
Любомльський	1040,36	1380	1530	110,9
Маневицький	797,64	1100	1220	110,9
Ратнівський	690,84	950	1055	111,1
Рожищенський	722,21	1011	1120	110,8
Старовижівський	801,44	1080	1200	111,1
Турійський	652,03	930	1030	110,7
Шацький	724,52	1040	1155	111,1
м. Ковель	1166,61	1600	1775	110,9
м. Луцьк	1196,50	1600	1780	111,2
м. Нововолинськ	1253,98	1740	1930	110,9
м. Володимир-Волинський	942,02	1300	1445	111,1
По області	1012,52	1370	1520	110,9

До початку навчального року відбулася реорганізація мережі загальноосвітніх навчальних закладів, яка приведена у відповідність до потреб населення і бюджетних можливостей.

Установами культури і мистецтва протягом 2008 року забезпечувався приріст у порівнянні з 2007 обсягів платних послуг населенню.

Бібліографія

1. **Програма економічного і соціального розвитку на 2009 рік.** Луцьк, головне управління економіки Волинської облдержадміністрації, 2008. – 76 с.
2. **Пояснювальна записка до обласного бюджету на 2008 рік.** – Луцьк, головне фінансове управління Волинської облдержадміністрації, 2008. – 56 с.
3. **Про соціально-економічне становище області за 2007 рік.** – Луцьк, головне управління статистики у Волинській області, 2008.–182 с.
4. **Програма економічного і соціального розвитку області на 2008 рік.** – Луцьк, головне управління економіки Волинської облдержадміністрації, 2008. – 52 с.

Рецензент: д.е.н., професор Левицька С.О.

УДК 336.71

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В БАНКАХ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Н.М. БІЛОУС
О.ПАНЧЕНКО

У статті на основі аналізу світової практики кризь призму банківської специфіки розглядаються основні підходи до корпоративного управління акціонерними компаніями та зосереджується увага на основних принципах корпоративного управління в банках, порівнюється система корпоративного управління в Україні і закордоном.

©Н.М. Білоус – ст. викладач Національного університету водного господарства і природокористування

©О. Панченко - студентка 4 курсу ФЕІП Національного університету водного господарства і природокористування